

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра судової медицини, медичного правознавства
ім. засл. проф. М.С. Бокаріуса

Навчальний рік 2023-2024

СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА
«Правознавство та медичне законодавство»

Вибірковий освітній компонент

Форма здобуття освіти очна

Галузь знань 22 «Охорона здоров'я»

Спеціальність 224 Технології медичної діагностики та лікування

Освітньо-професійна програма (освітньо-наукова програма) Лабораторна діагностика

Другого (магістерського) рівня вищої освіти

Курс 1

Силабус навчальної дисципліни розглянуто на засіданні кафедри судової медицини, медичного правознавства імені заслуженого професора. М.С.Бокаріуса

Схвалено методичною комісією ХНМУ з проблем хірургічного профіля _____
(назва)

Протокол від «30» червня 2023 року № 11

Протокол від «30» червня 2023 року № 11

Завідувач кафедри

_____
(підпис)

О.В. Дунаєв
(ініціали, прізвище)

Голова

_____
(підпис)

В.О. Сипливий
(ініціали, прізвище)

РОЗРОБНИКИ СИЛАБУСУ:

1. ДУНАЄВ ОЛЕКСАНДР ВІТАЛІЙОВИЧ - завідувач кафедри судової медицини, медичного правознавства ім. засл. проф. М.С. Бокаріуса, д.мед.н, професор.

2. КАПУСТНИК ВОЛОДИМИР ВАЛЕРІЙОВИЧ - доцент кафедри судової медицини, медичного правознавства ім. засл. проф. М.С. Бокаріуса, д.юр.н., доцент

3. КРИВЕНКО ОЛЕКСАНДР ІВАНОВИЧ - доцент кафедри судової медицини, медичного правознавства ім. засл. проф. М.С. Бокаріуса, к.юр.н., доцент

4. ЛЕОНТЬЄВ ПАВЛО ОЛЕКСАНДРОВИЧ - доцент кафедри судової медицини, медичного правознавства ім. засл. проф. М.С. Бокаріуса, к.мед.н., доцент

ДАНІ ПРО ВИКЛАДАЧІВ, ЩО ВИКЛАДАЮТЬ ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

ПІБ викладача	<i>Кривенко Олександр Іванович</i> доцент кафедри судової медицини, медичного правознавства імені заслуженого професора М.С.Бокаріуса, кандидат юридичних наук, доцент
Інформація про викладача	<i>Професійні інтереси: судова експертиза, правознавство, медичне право України, правові засади адміністративного управління</i> <i>Профайл викладача:</i> https://distance.knmu.edu.ua/user/view.php?id=505
Контактний тел.	+38 (096) 220-80-80
Корпоративний E-mail:	oi.kryvenko@knmu.edu.ua
Інформація про консультації: <u>очні</u> <u>консультації</u> розклад: місце проведення: <u>он-лайн</u> <u>консультації:</u>	<i>кожний вівторок з 15.00 до 17.00 год.</i> <i>м. Харків, вул. Тринклера, б. 6, кафедра судової медицини, медичного правознавства імені заслуженого професора М.С.Бокаріуса (3-й поверх)</i> <i>за попередньою домовленістю,</i> http://distance.knmu.edu.ua/course/view.php?id=106
Локація	<i>вул. Тринклера, б. 6</i> https://goo.gl/maps/v6bFs5yZonFD77zcA

ВСТУП

Силабус освітнього компонента «Правознавство та медичне законодавство» складений відповідно до Стандарту вищої освіти України (далі – Стандарт) підготовки другого (магістерського) рівня галузі знань 22 «Охорона здоров'я» спеціальності – 224 «Технології медичної діагностики і лікування».

Опис освітнього компонента (анотація). ОК «Правознавство та медичне законодавство» спрямований сформувавши правовий світогляд майбутніх фахівців у галузі медицини, створити систему правових уявлень, переконань та навиків правомірної поведінки у професійній медичній діяльності, збагатити теоретичні уявлення про поняття і категорії, які використовує правова наука. ОК має на меті не лише надати необхідні знання, а й навчити правильно використовувати правові норми при виконанні відповідних ролей у суспільстві – як у професійній медичній діяльності, так і в особистому житті. Адже сьогодні однією з найважливіших проблем у правовій галузі є низький рівень правової культури, що призводить до негативних наслідків у нашому суспільстві. Саме тому, особливо в сучасних умовах, вивчення студентами зазначеного ОК набуває особливого значення, сприяє опануванню загально-цивілізаційних цінностей, формуванню необхідного рівня правової та політичної культури, виробленню навиків електоральної поведінки, оволодінню механізмами свідомої реалізації себе у правовому та політичному житті та ознайомлення з основами юридичних взаємин «медичний працівник – пацієнт».

Предметом вивчення освітнього компонента є забезпечення отримання теоретичних знань і вироблення навиків щодо практичного застосування норм права, сприяння у формуванні у студентів високого рівня правосвідомості та підвищення правової культури, а також недопущення правового нігілізму.

Міжкомпонентні зв'язки. Освітній компонент «Правознавство та медичне законодавство» є необхідною складовою у компетентнісному підході до формування лікаря, який зобов'язаний розуміти спектральність системи права України, знати національну нормативно-правову базу, основи права в медицині, в разі потреби має коректно застосувати отримані знання у практичній діяльності. є необхідною складовою формування особистості лікаря у вищій медичній школі. Він пов'язаний зі знаннями соціально-гуманітарних і природничо-наукових дисциплін – історії України, правознавства, основи біоетики та біобезпеки, філософії, етики, соціальної медицини, нормальної та патологічної анатомії, нормальної та патологічної фізіології, рентгенології, внутрішніх хвороб, педіатрії, хірургії, акушерства та гінекології.

Пререквізити. Вивчення освітнього компонента передбачає попереднє засвоєння кредитів з контролю та моніторингу діяльності у закладах вищої освіти, якість освітнього процесу.

Постреквізити. Основні положення освітнього компонента мають

застосовуватися при вивченні фахових освітніх компонентів.

Посилання на сторінку навчальної дисципліни в MOODLE:

<https://distance.knmu.edu.ua/course/view.php?id=5957>

<https://distance.knmu.edu.ua/course/view.php?id=4455>

1. Мета та завдання освітнього компоненту

1.1. Мета викладання освітнього компонента «Правознавство та медичне законодавство» - вивчення загальних закономірностей виникнення, розвитку та функціонування держави і права, розгляд основних понять юриспруденції. Курс охоплює такі важливі й актуальні питання як законність і правопорядок, правопорушення і юридична відповідальність, правова дисципліна і правова культура. Також розкриваються основи окремих галузей права України та найважливіші нормативні акти, вивчається зміст Конституції України, її ключових положень щодо закріплення державного та суспільного ладу України для подальшої активної діяльності із забезпечення прав людини у галузі охорони здоров'я, а також для підвищення правосвідомості фахівців у галузі охорони здоров'я шляхом отримання необхідного обсягу теоретичних правових знань і практичних юридичних навиків для збереження балансу взаємин між суб'єктами медичних правовідносин і дотримання прав людини у галузі охорони здоров'я.

1.2. Основними завданнями освітнього компонента «Правознавство та медичне законодавство» є вивчення закономірностей та особливостей розвитку держави і права, фундаментальних положень Конституції України, які стосуються регламентування діяльності держави й організації суспільного життя, прав і обов'язків громадянина, ознайомлення з ключовими положеннями основних галузей права та їх застосуванням, а також із перспективами розвитку правової системи України у зв'язку із євроінтеграційними процесами. Важливим завданням є створення мотивації до самонавчання й особистісного розвитку.

Освітній компонент «Правознавство та медичне законодавство» спрямований сформувавши правовий світогляд майбутніх фахівців, створити систему правових уявлень, переконань та навиків правомірної поведінки, збагатити теоретичні уявлення про поняття і категорії, які використовує правова наука. Він має на меті не лише надати необхідні знання, а й навчити правильно використовувати правові норми при виконанні відповідних ролей у суспільстві – як у наступній професійній діяльності, так і в особистому житті. Адже сьогодні однією з найважливіших проблем у правовій галузі є низький рівень правової культури, що призводить до негативних наслідків у нашому суспільстві. Саме тому, особливо в сучасних умовах, вивчення студентами зазначеного предмету набуває особливого значення, сприяє опануванню загальноцивілізаційних цінностей, формуванню необхідного рівня правової та політичної культури, виробленню навиків електоральної поведінки, оволодінню механізмами свідомої реалізації себе у правовому та політичному житті та ознайомлення з основами юридичних взаємин «лікар –

пацієнт – провізор».

1.3. Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє освітній компонент (взаємозв'язок з нормативним змістом підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованим у термінах результатів навчання у Стандарті).

1.3.1 Вивчення освітнього компонента забезпечує опанування здобувачами освіти **компетентностей**:

- *інтегральні*: здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми під час професійної діяльності в галузі лабораторної медицини та в освітньому процесі, що передбачає застосування теоретичних засад і методів лабораторної діагностики з метою комплексної оцінки морфологічного та функціонального стану органів і систем пацієнтів; встановлювати лабораторний діагноз, проводити санітарно-гігієнічну експертизу.

- *загальних компетентностей*:

ЗК 01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 02. Здатність спілкуватися другою мовою.

ЗК 03. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій .

ЗК 04. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК 05. Здатність навчатись та навчати.

ЗК 06. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 07. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 08. Здатність працювати автономно та в команді.

- *спеціальних (фахових) компетентностей*:

СК 01. Навички оцінювання організації та якості надання різних видів медичної допомоги та санітарно-епідеміологічного благополуччя населення.

СК 06. Здатність використовувати професійні знання для проведення судово-медичної експертизи живих, загиблих і померлих з травматичними та вогнепальними ушкодженнями із сучасної зброї, термічними та хімічними опіками, отруєннями, захворюваннями тощо.

СК 12. Здатність за результатами санітарно-гігієнічних досліджень чинників навколишнього та виробничого середовищ, харчових продуктів, обстежень закладів охорони здоров'я, радіометричних досліджень, оцінювати їх безпечність, відповідність до вимог санітарного законодавства України

1.3.2 Вивчення освітнього компонента забезпечує набуття здобувачами освіти наступних **програмних результатів навчання**:

ПРН 1. Застосовувати професійні знання; формулювати ідеї, концепції з метою використання в роботі академічного або професійного спрямування.

ПРН 2. Знаходити рішення у професійній діяльності, мати достатню компетентність в методах самостійних досліджень, бути здатним інтерпретувати їх результати.

ПРН 3. Володіти та застосовувати знання та уміння із загальної та

професійної підготовки при вирішенні спеціалізованих завдань.

ПРН 7. Демонструвати поглиблення базових знань за допомогою самоосвіти, демонструвати уміння представити і оцінити власний досвід та аналізувати й застосовувати досвід колег, демонструвати здатність обміну досвідом з іншими спеціалістами.

ПРН 9. Надавати екстрену долікарняну допомогу, за будь-яких обставин, використовуючи знання про людину, її органи та системи, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення.

1.3.3. Вивчення освітнього компонента забезпечує набуття здобувачами освіти наступних **соціальний навичок (Soft skills):**

Знати понятійно-категоріальний апарат у галузях права, джерела галузей права України, тенденції нормотворення й державної політики у сфері охорони здоров'я, а також свої соціальні та громадські права та обов'язки. Формувати свою громадянську свідомість, вміння діяти відповідно до неї. Здатність донести свою громадську та соціальну позицію. Відповідати за свою громадянську позицію та діяльність. Знати і вміння правомірно користуватися медичним законодавством України.

Знати обов'язки та шляхи виконання поставлених медико-правових завдань. Вміння визначити мету та завдання в медичній практиці, бути наполегливим та сумлінним при виконання обов'язків. Встановлювати міжособистісні зв'язки для ефективного виконання завдань та обов'язків. Відповідати за якісне виконання поставлених завдань, профілактику захворюваності, правильне діагностування та лікування і надання інших видів медичної допомоги.

Вміння реалізовувати свої права та обов'язки, захищати свої права та законні інтереси з посиланням на законодавство України, здійснювати пошук потрібних правових норм, усно та письмово, логічно правильно обґрунтовувати правові явища і процеси, самостійно працювати з текстами основних нормативних законодавчих актів. працювати із законодавством України та міжнародними і регіональними стандартами у сфері охорони здоров'я, готувати необхідні правові документи, усвідомлювати наслідки професійної діяльності медичних працівників, аналізувати правову природу медичної допомоги.

2. Інформаційний обсяг освітнього компонента.

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика освітнього компонента	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів – 4,0 кредита	Галузь знань: <u>22 «Охорона здоров'я»</u> (шифр і назва)	вибірковий	
Загальна кількість годин – 120 годин	Спеціальність: <u>225 «Технології медичної діагностики і лікування»</u> (шифр і назва)	Рік підготовки:	
		1-й	-
		Семестр	
		2-й	-
Годин для денної форми навчання: аудиторних – 40 годин самостійної роботи студента – 80 годин	Освітньо-кваліфікаційний рівень: <u>другий (магістерський) рівень</u> <u>ОПП</u> <u>«Лабораторна діагностика»</u>	Лекції	
		12 год.	-
		Практичні, семінарські	
		28 год.	-
		Лабораторні - не має	
		Самостійна робота	
		80 год.	-
Вид контролю: залік			

2.1 Опис освітнього компоненту

2.2.1 Лекції

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Види лекцій
1	Основи загальної теорії права і держави. Формування і розвиток державно-правової думки в Україні Місце і роль держави в політичній системі суспільства. Народовладдя: поняття і форми прояву	2	Інформаційна (освітня), презентація
2	Правова свідомість і правова культура. Реалізація та тлумачення норм права. Засади територіального устрою та місцевого самоврядування. Правова і правомірна поведінка	2	Проблемна, мультимедійна та лекція-бесіда.
3	Правові стимули та обмеження. Основи правового статусу людини та громадянина в Україні. Правоохоронні та правозахисні органи в Україні. Основи адміністративного права України	2	Проблемна, мультимедійна та лекція-бесіда.
4	Основи фінансового і податкового права України. Основи цивільного права України. Основи сімейного права України. Основи трудового права України	2	Інформаційна (освітня), презентація
5	Основи кримінального права та процесу	2	Інформаційна

	України Основи медичного права		(освітня), презентація
6	Загальні засади медичного законодавства. Медичне законодавство в роботі лікаря первинної ланки	2	Проблемна, мультимедійна та лекція-бесіда.
Усього годин		12	

2.2.2 Семінарські заняття – немає.

2.2.3 Практичні заняття

№ з/п	Назва теми	Кіл-ть годин	Методи навчання	Форми контролю
1	Тема 1. Основи загальної теорій права і держави Тема 2. Конституційне право – провідна галузь права України	2	Моделювання процесів і ситуацій, кейс-метод	Усне опитування здобувачів вищої освіти
2	Тема 3. Формування і розвиток державно-правової думки в Україні Тема 4. Місце і роль держави в політичній системі суспільства	2	Індивідуальні (групові) творчі роботи	Письмовий контроль теоретичних знань за варіантами
3	Тема 5. Народовладдя: поняття і форми прояву Тема 6. Правова свідомість і правова культура	2	Кейс-метод, вирішення ситуаційних і практичних завдань	Тестовий контроль
4	Тема 7. Реалізація та тлумачення норм права Тема 8. Засади територіального устрою та місцевого самоврядування	2	Індивідуальні (групові) творчі роботи, вирішення ситуаційних і практичних завдань	Тестовий контроль
5	Тема 9. Правова і правомірна поведінка Тема 10. Правові стимули та обмеження	2	Моделювання процесів і ситуацій	Усне опитування здобувачів вищої освіти
6	Тема 11. Держава, право та громадянин Тема 12. Основи правового статусу людини та громадянина в Україні	2	Індивідуальні (групові) творчі роботи	Письмовий контроль теоретичних знань за варіантами
7	Тема 13. Правоохоронні та правозахисні органи в Україні Тема 14. Основи адміністративного права України	2	Кейс-метод, вирішення ситуаційних і практичних завдань	Усне опитування здобувачів вищої освіти
8	Тема 15. Основи фінансового і податкового права України Тема 16. Основи цивільного права України	2	Індивідуальні (групові) творчі роботи, кейс-метод	Тестовий контроль
9	Тема 17. Основи сімейного права України	2	Моделювання	Усне

	Тема 19. Основи кримінального права та процесу України		процесів і ситуацій, вирішення ситуаційних і практичних завдань	опитування здобувачів вищої освіти, тестовий контроль
10	Тема 18. Основи трудового права України	2	Кейс-метод, вирішення ситуаційних і практичних завдань	Письмовий контроль теоретичних знань за варіантами
11	Тема 20. Основи медичного права	2	Моделювання процесів і ситуацій, кейс-метод	Письмовий контроль теоретичних знань за варіантами
12	Тема 21. Загальні засади медичного законодавства. Надання екстренної долікарняної допомоги.	2	Обговорення, виконання практичних і ситуаційних завдань	Усне опитування, виконання практичних і ситуаційних завдань
13	Тема 22. Медичне законодавство в роботі лікаря первинної ланки	2	Моделювання процесів і ситуацій, індивідуальні (групові) творчі роботи, кейс-метод, вирішення ситуаційних і практичних завдань	Усне опитування здобувачів вищої освіти, письмовий контроль теоретичних знань за варіантами
14	Тема 23. Медичне законодавство в якості захисту статусу медичного працівника і пацієнта	2	Моделювання процесів і ситуацій, індивідуальні (групові) творчі роботи, кейс-метод, вирішення ситуаційних і практичних завдань	Усне опитування здобувачів вищої освіти, письмовий контроль теоретичних знань за варіантами
Всього годин:		28		

2.2.4. Лабораторні заняття – немає.

2.2.5. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кіл-ть годин	Методи навчання	Форми контролю
Розділ І. Загальні положення позитивного права України				

1	Тема 1. Основи загальної теорій права і держави	4	Робота з текстом, конспектування	Тестовий контроль
2	Тема 2. Конституційне право – провідна галузь права України	4	Робота з текстом, конспектування	Тестовий контроль
3	Тема 3. Формування і розвиток державно-правової думки в Україні	2	Індивідуальні (групові) творчі ситуаційні й практичні завдання	Презентація та захист результатів виконання творчих індивідуальних (групових) ситуаційних і практичних завдань
4	Тема 4. Місце і роль держави в політичній системі суспільства	4	Робота з текстом, конспектування	Тестовий контроль
5	Тема 5. Народовладдя: поняття і форми прояву	2	Робота з текстом, конспектування	Тестовий контроль
6	Тема 6. Правова свідомість і правова культура	2	Робота з текстом, конспектування	Тестовий контроль
7	Тема 7. Реалізація та тлумачення норм права	4	Робота з текстом, конспектування	Тестовий контроль
8	Тема 8. Засади територіального устрою та місцевого самоврядування	2	Робота з текстом, конспектування	Тестовий контроль
9	Тема 9. Правова і правомірна поведінка	4	Робота з текстом, конспектування	Тестовий контроль. Самоконтроль
10	Тема 10. Правові стимули та обмеження	4	Індивідуальні (групові) творчі ситуаційні й практичні завдання	Презентація та захист результатів виконання творчих індивідуальних (групових) ситуаційних і практичних завдань
11	Тема 11. Держава, право та громадянин	4	Індивідуальні (групові) творчі ситуаційні й практичні завдання	Презентація та захист результатів виконання творчих індивідуальних (групових)

				ситуаційних і практичних завдань
12	Тема 12. Основи правового статусу людини та громадянина в Україні	4	Робота з текстом, конспектування	Тестовий контроль
Розділ II. Спеціальні галузі права України				
13	Тема 13. Правоохоронні та правозахисні органи в Україні	4	Індивідуальні (групові) творчі ситуаційні й практичні завдання	Презентація та захист результатів виконання творчих індивідуальних (групових) ситуаційних і практичних завдань
14	Тема 14. Основи адміністративного права України	4	Індивідуальні (групові) творчі ситуаційні й практичні завдання	Презентація та захист результатів виконання творчих індивідуальних (групових) ситуаційних і практичних завдань
15	Тема 15. Основи фінансового і податкового права України	4	Робота з текстом, конспектування	Тестовий контроль
16	Тема 16. Основи цивільного права України	4	Індивідуальні (групові) творчі ситуаційні й практичні завдання	Презентація та захист результатів виконання творчих індивідуальних (групових) ситуаційних і практичних завдань
17	Тема 17. Основи сімейного права України	4	Робота з текстом, конспектування	Тестовий контроль
18	Тема 18. Основи трудового права України	4	Індивідуальні (групові) творчі ситуаційні й практичні завдання	Презентація та захист результатів виконання творчих індивідуальних (групових) ситуаційних і практичних завдань
19	Тема 19. Основи кримінального права та процесу України	4	Індивідуальні (групові) творчі ситуаційні й практичні завдання	Презентація та захист результатів виконання творчих індивідуальних (групових)

				ситуаційних і практичних завдань
Розділ III. Медичне законодавство				
20	Тема 21. Загальні засади медичного законодавства. Надання екстренної долікарняної допомоги.	4	Виконання практичних і ситуаційних завдань	Усне опитування, виконання практичних і ситуаційних завдань
21	Тема 22. Медичне законодавство в роботі лікаря первинної ланки	4	Робота з текстом, конспектування	Тестовий контроль
22	Тема 23. Медичне законодавство в якості захисту статусу медичного працівника і пацієнта	4	Індивідуальні (групові) творчі ситуаційні й практичні завдання	Презентація та захист результатів виконання творчих індивідуальних (групових) ситуаційних і практичних завдань
Всього годин:		80		

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

3.1. Оцінювання успішності навчання здобувачів освіти здійснюється на підставі чинної «Інструкції з оцінювання навчальної діяльності здобувачів освіти ХНМУ» від 21.08.2021 за № 181:

Оцінювання ПНД проводиться науково-педагогічним працівником, що проводить заняття у групі. ПНД вважається виконаною, якщо здобувач в поточному семестрі відпрацював всі пропущені аудиторні заняття та лекції, а середній бал за всі теми ПК дорівнює 3 балам та вище, в такому разі у відомість вказується середній бал в 4-бальній системі (розраховується автоматично в межах функціоналу електронного журналу АСУ), або «не відпрацьовано», якщо здобувач в поточному семестрі має невідпрацьовані пропущені аудиторні заняття та лекції, або середній бал нижче за 3 бали.

Оцінювання ЗНД проводиться науково-педагогічним працівником, що проводить заняття у групі та закінчується оцінкою з формою контролю «залік». ЗНД вважається виконаною, якщо здобувач відпрацював всі пропущені аудиторні заняття та лекції, а середній бал за всі теми ПК дорівнює 3-ом балам та вище. Бали за ЗНД для дисциплін з формою контролю «залік» розраховуються як середнє арифметичне балів ПК за всі теми всіх семестрів, впродовж всього періоду вивчення дисципліни (з точністю до сотих) за таблицею 2 «Перерахунок середньої оцінки за поточний контроль у багатобальну шкалу (для дисциплін, що завершуються заліком)», що додається (додаток 2), автоматично в межах функціоналу електронного журналу АСУ. ЗНД визначається у балах від 120 до 200

**Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність
у багатобальну шкалу**

Перерахунок середньої оцінки за поточний контроль у багатобальну шкалу проводиться відповідно до «Інструкції з оцінювання навчальної діяльності здобувачів...» (таблиця 2). Наказ ХНМУ від 21.08.2021 р. №181.

Таблиця 2

**Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу
(для дисциплін, що завершуються заліком)**

4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала
5	200	4.22-4,23	169	3.45-3,46	138
4.97-4,99	199	4.19-4,21	168	3.42-3,44	137
4.95-4,96	198	4.17-4,18	167	3.4-3,41	136
4.92-4,94	197	4.14-4,16	166	3.37-3,39	135
4.9-4,91	196	4.12-4,13	165	3.35-3,36	134
4.87-4,89	195	4.09-4,11	164	3.32-3,34	133
4.85-4,86	194	4.07-4,08	163	3.3-3,31	132
4.82-4,84	193	4.04-4,06	162	3.27-3,29	131
4.8-4,81	192	4.02-4,03	161	3.25-3,26	130
4.77-4,79	191	3.99-4,01	160	3.22-3,24	129
4.75-4,76	190	3.97-3,98	159	3.2-3,21	128
4.72-4,74	189	3.94-3,96	158	3.17-3,19	127
4.7-4,71	188	3.92-3,93	157	3.15-3,16	126
4.67-4,69	187	3.89-3,91	156	3.12-3,14	125
4.65-4,66	186	3.87-3,88	155	3.1-3,11	124
4.62-4,64	185	3.84-3,86	154	3.07-3,09	123
4.6-4,61	184	3.82-3,83	153	3.05-3,06	122
4.57-4,59	183	3.79-3,81	152	3.02-3,04	121
4.54-4,56	182	3.77-3,78	151	3-3,01	120
4.52-4,53	181	3.74-3,76	150	Менше 3	Недостатньо
4.5-4,51	180	3.72-3,73	149		
4.47-4,49	179	3.7-3,71	148		
4.45-4,46	178	3.67-3,69	147		
4.42-4,44	177	3.65-3,66	146		
4.4-4,41	176	3.62-3,64	145		
4.37-4,39	175	3.6-3,61	144		
4.35-4,36	174	3.57-3,59	143		
4.32-4,34	173	3.55-3,56	142		
4.3-4,31	172	3.52-3,54	141		
4,27-4,29	171	3.5-3,51	140		
4.24-4,26	170	3.47-3,49	139		

Оцінка з освітнього компонента. Оцінювання освітнього компонента (далі – ОК) - це підсумковий контроль, що проводиться викладачем групи після засвоєння здобувачем освіти навчального матеріалу з освітнього компоненту на підставі виконання ним певних видів робіт на практичних заняттях, виконання самостійної роботи. Оцінювання освітнього компоненту проводиться по закінченні вивчення освітнього компоненту у формі «заліку». Для освітніх компонентів, вивчення яких закінчується у поточному семестрі, а формою контролю є «залік» передбачається врахування ЗОК. Бали за ЗОК

розраховуються як середнє арифметичне оцінок за всі семестри вивчення освітнього компоненту (з точністю до сотих) за таблицею 2, автоматично в рамках функціоналу електронного журналу АСУ. ЗОК перераховується у багатобальну шкалу за таблицею 2 (додаток 2) від 120 до 200 балів та відміткою – «зараховано», «не зараховано».

Таблиця 3

Шкала оцінювання у ХНМУ

Оцінка за 200 бальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за чотирибальною шкалою
180–200	A	Відмінно
160–179	B	Добре
150–159	C	Добре
130–149	D	Задовільно
120–129	E	Задовільно
Менше 120	F, Fx	Незадовільно

3.2. Питання до заліку:

1. Поняття, суть, функції і соціальне призначення держави.
2. Поняття, ознаки і функції права. Поняття і структура норми права.
3. Джерела права. Система права.
4. Державне регулювання охорони здоров'я і медичної діяльності як функція держави.
5. Предмет і метод медичного права. Функції і принципи медичного права. Джерела медичного права.
6. Суб'єкти та об'єкти медичного права.
7. Виникнення права на життя людини.
8. Право на здоров'я.
9. Право людини на особисту недоторканність, свободу та гідність.
10. Рівні соціального регулювання медичної діяльності.
11. Роль і значення лікарської етики і деонтології. Етичний кодекс українського лікаря.
12. Право на життя і медична діяльність: питання співвідношення.
13. Міжнародно-правові стандарти у сфері охорони здоров'я.
14. Конституційне регулювання права людини на охорону здоров'я в Україні.
15. Управління у сфері охорони здоров'я. Державний контроль і нагляд у сфері охорони здоров'я.
16. Поняття медичної допомоги та її види за законодавством України. Медична допомога і медична послуга: співвідношення понять.
17. Поняття гарантованого мінімуму медико-санітарної допомоги та його обсяг.
18. Права людини у сфері охорони здоров'я.
19. Поняття пацієнта та його правовий статус.
20. Інформована згода на медичне втручання.
21. Лікарська таємниця.

22. Медичні працівники як суб'єкти правовідносин охорони здоров'я, їх права та обов'язки.
23. Правове регулювання медичних експертиз.
24. Правове забезпечення охорони дитинства в Україні.
25. Правове регулювання трансплантації і донорства в Україні.
26. Правові питання забезпечення населення лікарськими засобами.
27. Правове регулювання проведення медико-біологічних експериментів в Україні.
28. Правове регулювання надання психіатричної допомоги.
29. Юридичні аспекти профілактики та лікування інфекційних хвороб, ВІЛ/СНІДу, туберкульозу.
30. Правові проблеми абортів.
31. Евтаназія та її види.
32. Юридична оцінка несприятливих результатів лікування хворих.
33. Лікарські помилки.
34. Нещасні випадки.
35. Проведення експертизи дефектів надання медичної допомоги.
36. Ятрогенна патологія: визначення, актуальність і основні причини виникнення ятрогеній; класифікація ятрогеній, місце ятрогенної патології в структурі несприятливих результатів медичних втручань.
37. Загальні питання юридичної відповідальності медичних працівників.
38. Цивільно-правова відповідальність лікувально-профілактичних закладів.
39. Адміністративна відповідальність медичних працівників.
40. Дисциплінарна відповідальність медичних працівників.
41. Матеріальна відповідальність медичних працівників.
42. Кримінальна відповідальність медичних працівників за вчинення професійних злочинів.
43. Поняття та види посадового злочину.
44. Поняття та ознаки посадової особи у сфері охорони здоров'я.
45. Зловживання посадою.
46. Отримання незаконної винагороди.
47. Службова фальсифікація.
48. Халатність.
49. Правове регулювання медичних експертиз.
50. Поняття, ознаки та теорії виникнення держави.
51. Основні права людини. Межі здійснення прав людини.
52. Поняття, предмет та система галузі конституційного права.
53. Місце конституційного процесуального права в системі права України.
54. Політична і правова думка Київської Русі: загальна характеристика.
55. Поняття та види влади. Державна влада.
56. Поняття і зміст народовладдя в Україні.

57. Поняття і функції правової свідомості. Структура і види правосвідомості.
58. Поняття та форми реалізації норм права. Застосування норм права як особлива форма їх реалізації: використання, виконання, дотримання.
59. Поняття державного територіального устрою.
60. Поняття та види правової поведінки.
61. Поняття та ознаки правових обмежень. Класифікація правових обмежень.
62. Поняття та види правового статусу особи. Ознаки прав і свобод людини і громадянина.
63. Повноваження та система органів прокуратури. Правовий статус поліції. Служба безпеки України: її завдання та повноваження. Інші правоохоронні органи України
64. Поняття, предмет та джерела адміністративного права.
65. Поняття, предмет та джерела фінансового і податкового права.
66. Поняття, предмет та джерела цивільного права.
67. Поняття сімейного права, його принципи та джерела.
68. Поняття, предмет та джерела трудового права.
69. Поняття кримінального права, його принципи, джерела та система.
70. Загальні засади медичного законодавства
71. Медичне законодавство в роботі лікаря первинної ланки
72. Медичне законодавство в якості захисту статусу медичного працівника і пацієнта

3.4. Індивідуальні завдання – не передбачені

3.5. Правила оскарження оцінки

Апеляція здобувача вищої освіти щодо оцінки (кількості балів), повинна подаватись особисто не пізніше наступного робочого дня після проведення підсумкового контролю та оголошення оцінки. Апеляція розглядається не пізніше наступного дня після її подання у присутності здобувача. Додаткове опитування здобувача вищої освіти при розгляді апеляції не допускається. Порядок подання і розгляду апеляції повинен бути оприлюднений та доведений до відома здобувача не пізніше ніж 7 днів після подання апеляції.

4. ПОЛІТИКА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Вимоги освітнього компонента.

- повага до колег,
- толерантність до інших та їхнього досвіду,
- сприйнятливність та неупередженість,
- здатність не погоджуватися з думкою, але шанувати особистість опонента/-ки,
- ретельна аргументація своєї думки та сміливість змінювати свою позицію під впливом доказів,

- я-висловлювання, коли людина уникає непотрібних узагальнювань, описує свої почуття і формулює свої побажання з опорою на власні думки і емоції,

- обов'язкове знайомство з першоджерелами.

Відвідування занять та поведінка. Відвідування лекційних та практичних занять є обов'язковим. Відпрацювання пропущених практичних занять відбувається щоденно з 15.00 до 17.00 на кафедрі, згідно графіку на інформаційному стенді та передбачає усне опитування, вирішення тестових завдань об'ємом до 30 тестових завдань. Відпрацювання пропущених лекцій відбувається шляхом написання реферату від руки об'ємом до 20 сторінок на аркушах формату А4. Реферат повинен бути написаний з посиланням на джерела літератури та переданий викладачу особисто. Якщо виникають запитання, то можна звернутися до викладача особисто, он-лайн або за електронною поштою.

Під час лекції бажано вести конспект та зберігати достатній рівень тиші, можливо ставити запитання. До проведення практичних занять студенти повинні підготуватися за темою заняття, активно приймати участь у дискусії, ставити запитання, висловлювати свою точку зору. Під час обговорення необхідно зберігати повагу до колег, толерантність до їх досвіду, сприйнятливість та неупередженість, здатність до конструктивної критики, спиратися на власні емоції та думки.

Під час занять **дозволяється:**

- залишати аудиторію на короткий час за потреби та за дозволом викладача;

- пити безалкогольні напої;
- фотографувати слайди презентацій;
- брати активну участь у ході заняття.

Під час занять **заборонено:**

- їсти (за виключенням осіб, особливий медичний стан яких потребує іншого – в цьому випадку необхідне медичне підтвердження);

- палити, вживати алкогольні і навіть слабоалкогольні напої або наркотичні засоби;

- нецензурно висловлюватися або вживати слова, які ображають честь і гідність колег та професорсько-викладацького складу;

- грати в азартні ігри;

- наносити шкоду матеріально-технічній базі університету (псувати інвентар, обладнання; меблі, стіни, підлоги, засмічувати приміщення і території);

- галасувати, кричати або прослуховувати гучну музику в аудиторіях і навіть у коридорах під час занять.

Використання електронних гаджетів. Використання електронних гаджетів є основним і потужним інформаційним джерелом до вивчення курсу, адаптивним до сучасних вимог і сприяє входженню в сучасний європейський освітній простір. Гаджети забезпечують постійний зворотній зв'язок: «викладач- здобувач вищої освіти», «здобувач-здобувач вищої

освіти», «здобувач-група здобувачів вищої освіти».

Політика щодо осіб з особливими освітніми потребами. Організація інклюзивного навчання в закладах вищої освіти здійснюється згідно з наказом ХНМУ № 203 від 22.06.2018 «Про затвердження порядку супроводу (надання допомоги) осіб з обмеженими фізичними можливостями, громадян похилого віку, інших маломобільних груп населення під час перебування на території (в приміщеннях) ХНМУ.

Рекомендації щодо успішного складання освітнього компоненту (активність здобувачів вищої освіти під час практичного заняття, виконання необхідного мінімуму навчальної роботи). Протягом вивчення освітнього компоненту здобувач вищої освіти зобов'язаний:

- систематично відвідувати практичні заняття та лекції;
- вести конспекти практичних занять;
- приймати активну участь у роботі на заняттях;
- виконувати самостійну позааудиторну роботу.

Заохочення та стягнення. Додаткові бали впродовж курсу не передбачені.

Техніка безпеки. На першому занятті будуть роз'яснені основні принципи охорони праці на кафедрі шляхом проведення інструктажу. Очікується, що кожен повинен знати, де найближчий до аудиторії евакуаційний вихід, де знаходиться вогнегасник, як їм користуватися тощо. Після проведення інструктажу кожен здобувач вищої освіти повинен поставити підпис у журналі інструктажу кафедри з охорони праці.

5. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Кафедра судової медицини, медичного правознавства імені заслуженого професора М.С. Бокаріуса підтримує нульову толерантність до плагіату. Від здобувачів вищої освіти очікується бажання постійно підвищувати власну обізнаність в академічному письмі. На перших заняттях проводитимуться інформаційні заходи щодо того, що саме вважати плагіатом та як коректно здійснювати дослідницько-науковий пошук.

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Адміністративне право України. Повний курс: підручник / В. Галуцько, П. Діхтієвський, О. Кузьменко та ін.; за ред. В. Галуцька, О. Правоторової. – Видання четверте. – Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2021. – 656 с.
2. Адміністративне право України. Повний курс: підручник / за ред. В. Галуцька, О. Правоторової. Видання третє. Київ: Академія адміністративно-правових наук, 2020. 466 с.
3. Адміністративне право: навч. посіб. для здобувачів вищ. Освіти / [Ю.П. Битяк, В. М. Гаращук, В. В. Зуй та ін.]. – Вид. 6-те, допов. та перероб. З опорою на законодавство станом на 1 квіт. 2021 р. – Харків: Право, 2021. –

196 с.

4. Барабаш Г.О., Луценко Т.О. Право в державному управлінні: навчальний посібник / Г.О. Барабаш, Т.О. Луценко; за заг. ред. к.ю.н., доцента Г.О. Барабаша та Т.О. Луценко. – Х.: НУЦЗУ, 2016. – 74 с.
5. Дякович М. М. Сімейне право України: навч. посіб. / М. М. Дякович. – Харків: ЕКУС, 2022. – 416 с.
6. Загальна теорія права : підручник / [О. В. Петришин, Д. В. Лук'янов, С. І. Максимов, В. С. Смородинський та ін.] ; за ред. О. В. Петришина. Харків : Право, 2020. 568 с.
7. Загальна теорія права: Підручник / За заг. ред. М.І. Козюбри. – К.: Ваіте, 2015. – 392 с.
8. Іванов Ю. Ф. Науково-практичний коментар Кодексу законів про працю України. Київ: Алерта, 2020. 788 с.
9. Івановська А. М. Конституційний контроль в системі державного контролю: монографія / А. М. Івановська; Нац. акад. прав. наук України, НДІ держ. буд-ва та місц. самоврядування, Навч.-наук. лаб. дослідж. Проблем публ. адміністрування та децентралізації влади; Хмельниц. ун-т упр. та права ім. Леоніда Юзькова. – Харків: Право, 2021. – 486 с.
10. Ковалів, Мирослав Володимирович. Фінансове право України: навчальний посібник / [М. В. Ковалів, С. С. Єсімов, І. М. Проць, Р. М. Скриньковський, Ю. Р. Лозинський]. Львів: СПОЛОМ, 2022. 394 с.
11. Конституційне право України: посіб. для підгот. до іспитів / [Т.М. Слінько, І.І. Дахова, Л.І. Летнянчин та ін.] – Вид. 7-ме, перероб. та допов. – Харків: Право, 2022. – 372 с.
12. Конституційне право: підручник / за загальною редакцією М.І. Козюбри / Ю.Г. Барабаш, О.М. Бориславська, В.М. Венгер, М.І. Козюбра, А.А. Мелешевич. - К.: Ваіте, 2021. – 528 с.
13. Конституційне право: підручник / Ю. Г. Барабаш, О. М. Бориславська, В. М. Венгер; ОБСЄ. - Київ: ВАІТЕ, 2021. - 528 с.
14. Кримінальне право України. Загальна частина: навчальний посібник // за заг. ред, професора В. М. Трубникова, Харків – 2015 – 422с.
15. Кримінальне право України. Загальна частина: підручник / [А. А. Васильєв, Є. О. Гладкова, О. О. Житний та ін.]; за заг. ред. проф. О. М. Литвинова; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків, 2020. – 428 с.
16. Кримінальне право України. Загальна частина: підручник / підготовлено колективом авторів; за заг. ред. В. Я. Конопельського, В. О. Меркулової. Одеса, ОДУВС, 2021. 452 с.
17. Кримінальне право України. Частина 1 : конспект лекцій: навчально-методичний посібник для здобувачів денної та заочної форми навчання першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 081 «Право» / Попович О.В., Томаш Л.В., Латковський П.П. Чернівці, 2022. 182с.
18. Мокрицька Н. П. Право соціального забезпечення: навч. посіб.- Львів: ЛьвДУВС, 2020.- 536 с.
19. Організаційно-правові засади публічного управління та

адміністрування: навч. посіб. / Укладачі: О. В. Надьон, І. М. Хмиров, Т. О. Луценко. – Х.: НУЦЗУ, 2020. – 175 с.

20. Податкове право України: підручник / [О. О. Головашевич, А. М. Котенко, Є. М. Смичок та ін.]; за ред. М. П. Кучерявенка, Н. А. Маринів. – Харків: Право, 2019. – 440 с.

21. Правознавство // за заг. ред. д.ю.н. Крестовської Н. М., к.ю.н. Кулініч О. О., к.ю.н. Романадзе Л. Д., підручник. – Одеса: Атлант, 2015. – 554 с.

22. Радченко О. В. Виконавча гілка влади в системі державного управління України [Навчальний посібник]. / О. В. Радченко, голова ред.кол.; автори-упорядники: М. М. Іжа, С. Є. Саханенко, Н. В. Піроженко, С. Г. Давтян, О. В. Радченко. – Х.: Пром-Арт; К: ВАДНДУ, 2015. – 264 с.

23. Сімейне право: підручник / за заг. ред. В. А. Кройтора та В. Ю. Євко; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків, 2016. – 512 с. / С. Б. Булеца // Право і Безпека.

24. Складання процесуальних документів з цивільних, сімейних, житлових, земельних та трудових справ: науково-практичний посібник / за заг. ред. М. М. Ясинка. Київ: Алерта, 2022. 352 с.

25. Теорія держави та права : [навчальний посібник] / Власенко В. П. та ін. Київ : 7БЦ, 2021. 250 с.

26. Теорія держави та права: навч. посіб. / [Є. В. Білозьоров, В. П. Власенко, О. Б. Горова, А. М. Завальний, Н. В. Заяць та ін.]; за заг. ред. С. Д. Гусарева, О. Д. Тихомирова. – К.: НАВС, Освіта України, 2017. – 320 с.

27. Тертишник В. М. Конституція України. Науково-практичний коментар. Київ: Алерта, 2022. 430 с.

28. Томнюк Т. Л. Податкова система: навчальний посібник. Чернівці: ЧТЕІ ДТЕУ, 2022. 324 с.

29. Трудове право України [текст] підручник / За загальною редакцією М.І. Іншина, В.Л. Костюка, В.П. Мельника. Вид. 2-ге, перероб. і доп. – Київ: Центр учбової літератури, 2016. – 472 с.

30. Трудове право України: підручник (за ред. проф. О. М. Ярошенко). Харків: Вид-во 2022. – 376 с.

31. Трудові правовідносини в період воєнного стану в Україні. — К.: ВД «Професіонал», 2022. — 422 с.

32. Тютюгін В. І. Кримінальне право України. Загальна частина: посіб. для підгот. до заліків та іспитів / В. І. Тютюгін, О. Д. Комаров, М. А. Рубашенко; відп. ред. В. І. Тютюгін. – 4-те вид., перероб. і допов. – Харків: Право, 2021. – 238 с.

33. Унікальний посібник з кримінального права України: науково-практичне видання // за заг. ред В. М. Киричко, - Право, 2015. – 1080 с.

34. Фінансове право України: навч. посібник (у схемах, таблицях та коментарях) / К. А. Гурковська, О. Б. Мороз, Ю. С. Назар, Л. М. Сукмановська. – Львів: ЛьВДУВС, 2016. – 308 с.

35. Фінансове право: підручник / Міжнар. гуманітар. ун-т, 2-ге вид., перероб. та доп. (Іванський А. Й.) - Київ: Юрінком Інтер, рік 2022. - 484 с.

36. Цивільне право (загальна частина) : навч. посібник / О.В. Кіріяк, Ю.П. Пацурківський, М.М. Гудима-Підвербецька. Чернівці : Чернівец. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2021. - 304 с.
37. Цивільне право (частина особлива). Курс лекцій: навч. посіб. / за ред. І. Спасибо-Фатєєвої. – Харків: ЕКУС, 2022. – 640 с
38. Цивільне право. Альбом схем: навч. посіб.: у 2 ч. Ч. 1 / Є. О. Мічурін, О. Р. Шишка. – Вид. 6-те, перероб. – Харків: Право, 2022. – 220 с.

Допоміжна

1. . Миронова Г.А. Модернізація цивільного законодавства у сфері надання медичної допомоги. Херсон : Видавничий дім «Гельветика», 2020. 200 с.
2. Адміністративне право України. Повний курс: підручник / за ред. В. Галуцька, О. Правоторової. Видання 3-є. Київ: Академія адміністративно-правових наук, 2020. 466 с.
3. Адміністративне право України. Повний курс: підручник / за ред. В. Галуцька, О. Правоторової. Вид. 4-те. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2021. 656 с.
4. Адміністративне право: навчальний посібник / [Ю.П. Битяк, В.М. Гаращук, В.В. Зуй та ін.]. Вид. 6-те, допов. і перероб. Харків: Право, 2021. 196 с.
5. Барабаш Ю.Г., Бориславська О.М., Венгер В.М. Конституційне право: підручник. Київ: ВАІТЕ, 2021. 528 с.
6. Дякович М.М. Сімейне право України: навчальний посібник. Харків: ЕКУС, 2022. 416 с.
7. Загальна теорія права: підручник / за заг. ред. М.І. Козюбри. Київ: Ваіте, 2015. 392 с.
8. Іванов Ю.Ф. Науково-практичний коментар Кодексу законів про працю України. Київ: Алерта, 2020. 788 с.
9. Іванський А.Й. Фінансове право: підручник / 2-ге вид., перероб. і доп. Київ: Юрінком Інтер, рік 2022. 484 с.
10. Кіріяк О.В., Пацурківський Ю.П., Гудима-Підвербецька М.М. Цивільне право (загальна частина): навчальний посібник. Чернівці, 2021. 304 с.
11. Ковалів М.В., Єсімов С.С., Проць І.М. та ін. Фінансове право України: навчальний посібник. Львів: СПОЛОМ, 2022. 394 с.
12. Конституційне право України: навчальний посібник / [Т.М. Слінько, І.І. Дахова, Л.І. Летнянчин та ін.]. Вид. 7-ме, перероб. і допов. Харків: Право, 2022. 372 с.
13. Конституційне право: підручник / за заг. ред. І. Козюбри. Київ: Ваіте, 2021. 528 с.
14. Кримінальне право України. Загальна частина: навчальний посібник / за заг. ред. В.М. Трубникова. Харків, 2015. 422 с.
15. Кримінальне право України. Загальна частина: навчальний посібник / В.І. Тютюгін, О.Д. Комаров, М.А. Рубашенко. 4-те вид., перероб. і доп. Харків: Право, 2021. 238 с.

16. Кримінальне право України. Загальна частина: підручник / за заг. ред. О.М. Литвинова. Харків, 2020. 428 с.
17. Кримінальне право України. Загальна частина: підручник / за заг. ред. В.Я. Конопельського, В.О. Меркулової. Одеса, ОДУВС, 2021. 452 с.
18. Кримінальне право України. Ч. 1: конспект лекцій. Чернівці, 2022. 182 .
19. Кульчій І.О. Право в публічному управлінні: навчальний посібник. Полтава: ПолтНТУ, 2018. 140 с.
20. Логвиненко Б.О. Науково-практичний коментар до Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я». Київ : Дакор, 2021. 272 с.
21. Мічурін Є.О., Шишка О.Р. Цивільне право. навчальний посібник / у 2 ч. Ч. 1. Вид. 6-те, перероб. Харків: Право, 2022. 220 с.
22. Податкове право України: підручник / за ред. М.П. Кучерявенка, Н.А. Маринів. Харків: Право, 2019. 440 с.
23. Правознавство: підручник / за заг. ред. Н.М. Крестовської, О.О. Кулініч, Л.Д. Романадзе. Одеса: Атлант, 2015. 554 с.
24. Сімейне право: підручник / за заг. ред. В.А. Кройтора, В.Ю. Євко. Харків, 2016. 512 с.
25. Теорія держави та права: навчальний посібник / за заг. ред. С.Д. Гусарева, О.Д. Тихомирова. Київ: НАВС, Освіта України, 2017. 320 с.
26. Тертишник В.М. Конституція України. Науково-практичний коментар. Київ: Алерта, 2022. 430 с.
27. Трудове право України: підручник / за заг. ред. М.І. Іншина, В.Л. Костюка, В.П. Мельника. Вид. 2-ге, перероб. і доп. Київ: ЦУЛ, 2016. 472 с.
28. Трудове право України: підручник / за ред. проф. О.М. Ярошенко. Харків: Вид-во 2022. 376 с.
29. Трудові правовідносини в період воєнного стану в Україні. Київ: Професіонал, 2022. 422 с.
30. Унікальний посібник з кримінального права України: науково-практичне видання / за заг. ред. В.М. Киричко. Право, 2015. 1080 с.
31. Фінансове право України: навчальний посібник / К.А. Гурковська, О.Б. Мороз, Ю.С. Назар, Л.М. Сукмановська. Львів: ЛьвДУВС, 2016. 308 с.
32. Цивільне право (частина особлива). навчальний посібник / за ред. І. Спасибо-Фатєєвої. Харків: ЕКУС, 2022. 640 с.
33. Юдін О.Ю. Безпечна медична практика. Захист лікаря від претензій пацієнтів. Київ : Інтерсервіс, 2020. 186 с.
34. Юдін О.Ю. Власний медичний бізнес / пер. з рос. Київ : ТОВ «Пабліш про», 2022. 376 с.
35. Юдін О.Ю. Приватна медична практика. Юридичні поради з побудови і захисту бізнесу. Київ : Інтерсервіс, 2020. 190 с.

Інформаційні ресурси:

1. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/index> - офіційний веб-портал Верховної Ради України, головна сторінка розділу "Законодавство України", пошук у базі даних за назвою:

- Конституція України
- Декларація про державний суверенітет України
- Акт проголошення незалежності України
- Кримінальний кодекс України
- Кримінально-виконавчий кодекс України
- Цивільний кодекс України
- Цивільний процесуальний кодекс України
- Кодекс України про адміністративні правопорушення
- Кодекс адміністративного судочинства України
- Сімейний кодекс України
- Кодекс цивільного захисту
- Про вищу освіту
- Про судоустрій і статус суддів
- Про Вищу раду юстиції
- Про прокуратуру
- Про Національну поліцію
- Про нотаріат
- Про оперативно-розшукову діяльність
- Про адвокатуру та адвокатську діяльність
- Про Раду національної безпеки і оборони України
- Про Кабінет міністрів України
- Про правовий режим надзвичайного стану
- Про правовий режим воєнного стану
- Про правонаступництво України
- Про громадянство України
- Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків
- Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства
- Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту
- Про військовий обов'язок та військову службу
- Про громадські об'єднання
- Про звернення громадян
- Основи законодавства України про охорону здоров'я
- Про систему громадського здоров'я
- Про лікарські засоби
- Про захист населення від інфекційних хвороб
- Про застосування трансплантації анатомічних матеріалів людині
- Про внесення змін до деяких законів України щодо державного регулювання обігу рослин роду коноплі (*Cannabis*) для використання у навчальних цілях, освітній, науковій та науково-технічній діяльності, виробництва наркотичних засобів, психотропних речовин та лікарських засобів з метою розширення доступу пацієнтів до необхідного лікування
- Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення
- Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини
- Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав дитини

2. Режим доступу: <https://www.pravoua.com.ua/ua/> – журнал «Право України».

3. Режим доступу: <https://healthrights.org.ua/> – інтернет-платформа для

адвокатів, юристів, викладачів права, викладачів у галузі медицини, що була утворена з метою обміну матеріалами, досвідом та ресурсами у сфері «Медичного Права».

7. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

Посилання на сторінку освітнього компонента в MOODLE:

<https://distance.knmu.edu.ua/course/view.php?id=5957>

<https://distance.knmu.edu.ua/course/view.php?id=4455>

Положення про запобігання, попередження та врегулювання випадків, пов'язаних із сексуальними домаганнями і дискримінацією у ХНМУ
https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_sex.pdf

Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин в Харківському національному медичному університеті

https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_ad-1.pdf

Порядок проведення занять з поглибленого вивчення студентами Харківського національного медичного університету окремих дисциплін понад обсяг навчального плану https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/poriad_pogl-vyv_dysc.pdf

Положення про Комісію з академічної доброчесності, етики та управління конфліктами ХНМУ https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_komis_ad.pdf

Положення про визнання результатів неформальної освіти в Харківському національному медичному університеті
https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_neform_osv22.pdf

ІНКЛЮЗИВНА ОСВІТА:

https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2024/02/polog_org_incl-suprov.pdf

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ:

https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_komis_ad.pdf

https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_grup_ad.pdf